

Sociaal en Cultureel Planbureau

Sociaal en Cultureel Planbureau

Decentralisatie en concentratie

Breda, 19 februari 2013

Paul Schnabel

**Sociaal en Cultureel Planbureau
Universiteit Utrecht**

vrijdag 15 maart 2013

Huis van Thorbecke

Rijk

- Ook direct contact met de burger
- 'Ministeriële verantwoordelijkheid' voor alles (Tweede Kamer)
- Bijna belastingmonopolie
- Monopolie media-aandacht

Provincie

- Verschuivend takenpakket (Cie. Lodder)
- Geen gezag over G4
- Wel/niet met waterschappen?
- Wel/niet toekomst als bestuurslaag?

Gemeente

- Steeds minder – van 400 naar 40?
- Steeds meer taken (decentralisatie)
- Steeds intergemeentelijke samenwerking
- Steeds meer lokale concentratie

Verandering van regime

- ☐ Marktwerking – doel of middel?
- ☐ Verzelfstandiging – op afstand/minder ambtelijk
- ☐ Privatisering – overdragen aan de markt
- ☐ Decentralisatie – rijksregeling lokaal uitgevoerd/
beperkte beleidsvrijheid
- ☐ Decentralisatie nationaal → concentratie lokaal

De veranderende verzorgingsstaat

- Angelsaksisch model: lage uitkeringen
 - Korte duur, bijstandsniveau (werken naar vermogen)
- Skandinavisch model: iedereen moet werken
 - 'Decentralisatie'
- Continentaal/Rijnlands model: geen tweedeling
 - Zorg/onderwijs: eigen bijdragen naar draagkracht

Decentralisatie naar de gemeente

- Wet werk en bijstand
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Jeugdzorg (x)
- Participatiewet (x) (bijstand-Wajong-WSW-quotum)
- Scholenbouw → scholen (256 miljoen)
- Meer maatwerk, minder geld, minder gelijkheid, betere controle, dichterbij de burger

Gewenste uitgaven overheidsbeleid, 2010 (18+)

	(veel) minder geld	(veel) meer geld
Intern. missies/conflictbeheersing	66%	4%
Ontwikkeling arme landen	51%	11%
Integratie minderheden	40%	12%
Kunst en cultuur	48%	12%
Dierenwelzijn	27%	23%
Verbeteren onderwijs	1%	77%
Bestrijden armoede in NL	5%	62%
Veiligheid op straat	1%	72%
Intern. milieu/klimaat	31%	22%

Bezuinigingsvoorkeuren, 2010 (18+), miljarden euro

	Budget	Korting	% Geen korting
Ontwikkelingssamenwerking	5	2,8	13%
Defensie	8	3,2	14%
Schoner milieu	4	1,5	27%
Steun ouders/kinderen	9	2,9	16%
Wonen (huur/af trek)	13	4,0	14%
WW/WAO/WIA/Bijstand	25	4,2	18%
AOW	29	2,6	37%
Onderwijs	26	2,1	40%
Gezondheidszorg	54	3,3	32%

Hoe ziet de betrokkenheid van ouders er uit?

1. Schoolbetrokkenheid – bestuur, commissies
2. Klasbetrokkenheid – voorlezen, hygiëne, schoolreisjes
3. Leerlingbetrokkenheid – (eigen kind) voorlezen, helpen bij huiswerk, controleren op spijbelen, overleg met leerkrachten

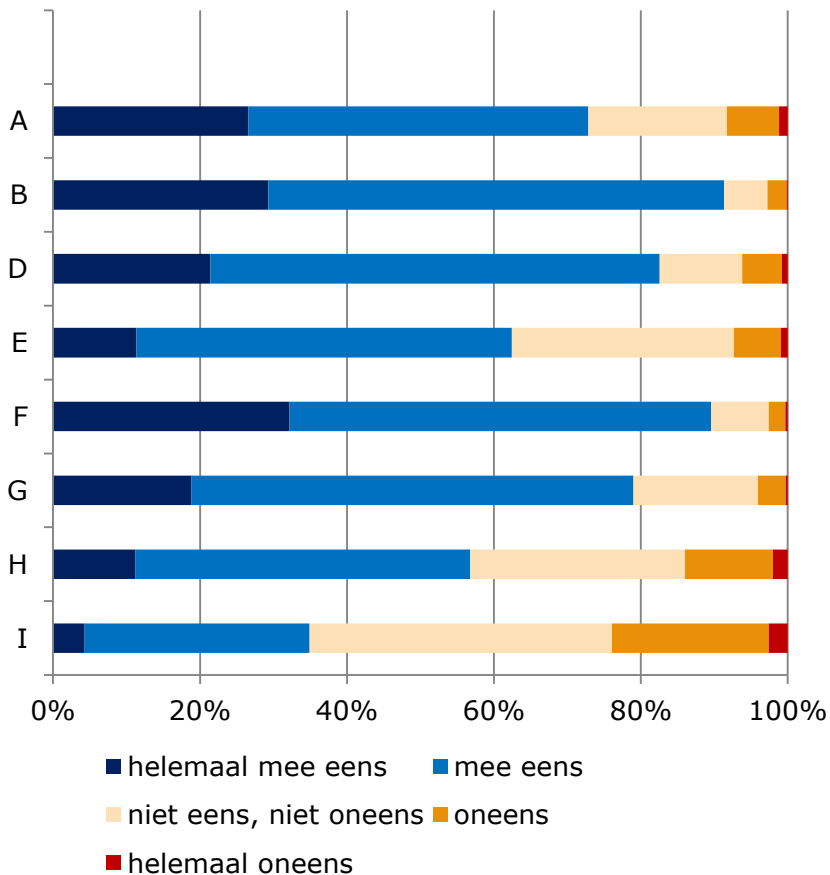

Ouderbetrokkenheid = leerlingbetrokkenheid

- Ouders en scholen op één lijn
- Ouders en scholen werken samen
- Ouders focus op hun kind, school op kinderen gezamenlijk
- Meer taakverdeling dan taakscheiding

Mening over samenwerking ouders en school, basisonderwijs

A Goede leerresultaten van het kind zijn alleen mogelijk als ouders en school samenwerken

B De school mag van ouders verwachten dat zij hun kind thuis steunen bij het onderwijs

D Ouders moeten de school steunen bij het handhaven van regels op school

E Ouders moeten de leerkracht steunen als hun kind straf krijgt op school

F Ouders hebben recht op uitleg als hun kind straf krijgt op school

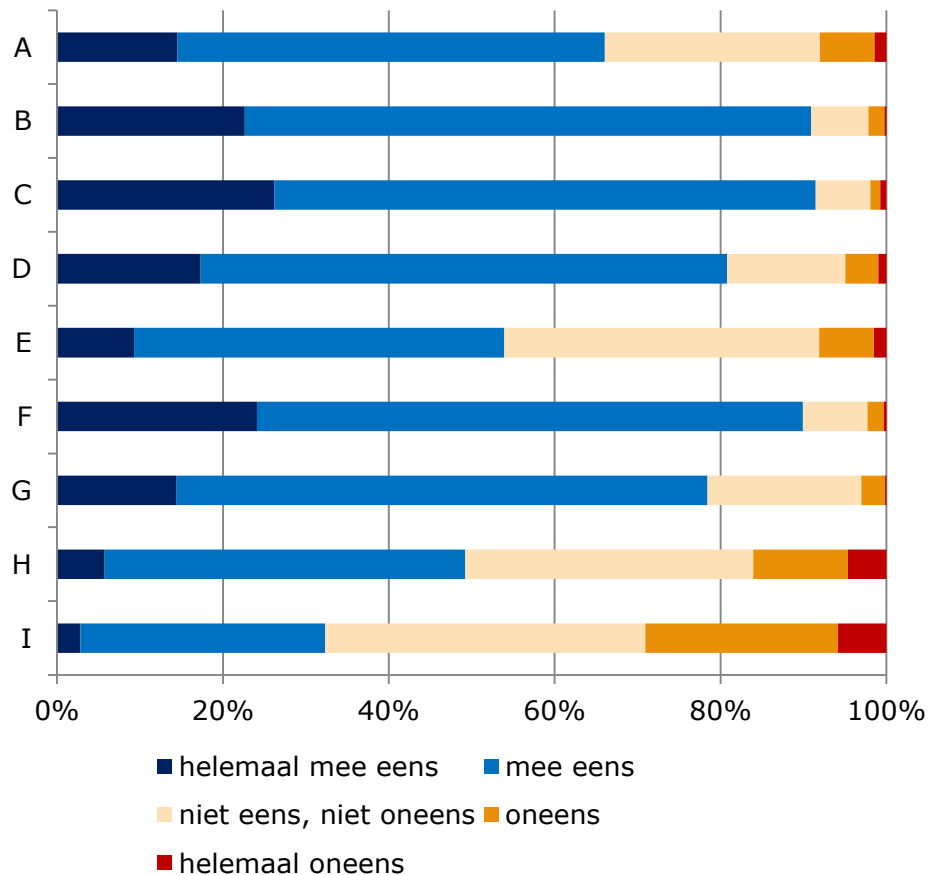
G Leerkrachten moeten open staan voor kritiek van ouders op hun aanpak

H De school mag ouders aanspreken op de opvoeding thuis

I Ouders mogen verwachten dat de school rekening houdt met de opvoeding thuis

Mening over samenwerking ouders en school, voortgezet onderwijs

A Goede leerresultaten van het kind zijn alleen mogelijk als ouders en school samenwerken

B De school mag van ouders verwachten dat zij hun kind thuis steunen bij het onderwijs

C Ouders en school moeten samenwerken om spijbelen en ander probleemgedrag te voorkomen

D Ouders moeten de school steunen bij het handhaven van regels op school

E Ouders moeten de leerkracht steunen als hun kind straf krijgt op school

F Ouders hebben recht op uitleg als hun kind straf krijgt op school

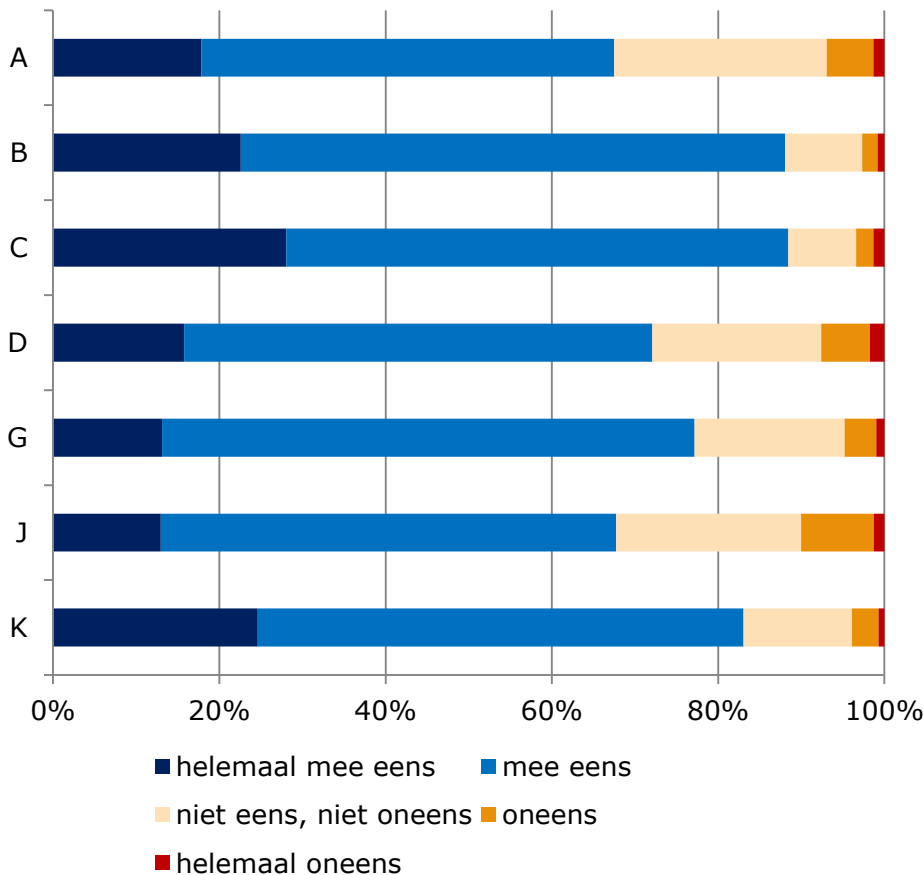
G Leerkrachten moeten open staan voor kritiek van ouders op hun aanpak

H De school mag ouders aanspreken op de opvoeding thuis

I Ouders mogen verwachten dat de school rekening houdt met de opvoeding thuis

Mening over samenwerking ouders en school, mbo

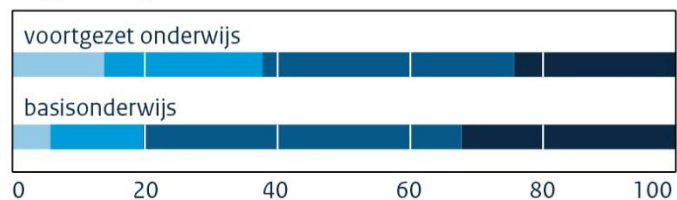
- A** Goede leerresultaten van het kind zijn alleen mogelijk als ouders en school samenwerken
- B** De school mag van ouders verwachten dat zij hun kind thuis steunen bij het onderwijs
- C** Ouders en school moeten samenwerken om spijbelen en ander probleemgedrag te voorkomen
- D** Ouders moeten de school steunen bij het handhaven van regels op school
- G** Leerkrachten moeten open staan voor kritiek van ouders op hun aanpak
- J** Succes in het onderwijs is in de eerste plaats een verantwoordelijkheid van de school en de student
- K** Het tegengaan van voortijdig schoolverlaten kan niet zonder de hulp van ouders

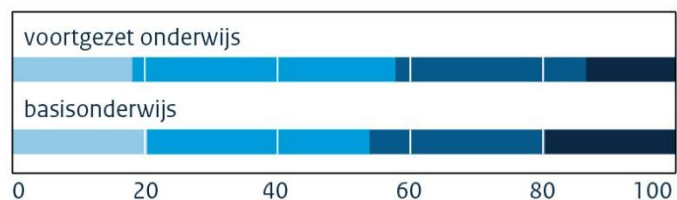
Figuur 2

Bezoek van rapportbesprekingen en ouderavonden
in het basis- en voortgezet onderwijs in het afgelopen
schooljaar, 2012 (in procenten)

rapportbesprekingen

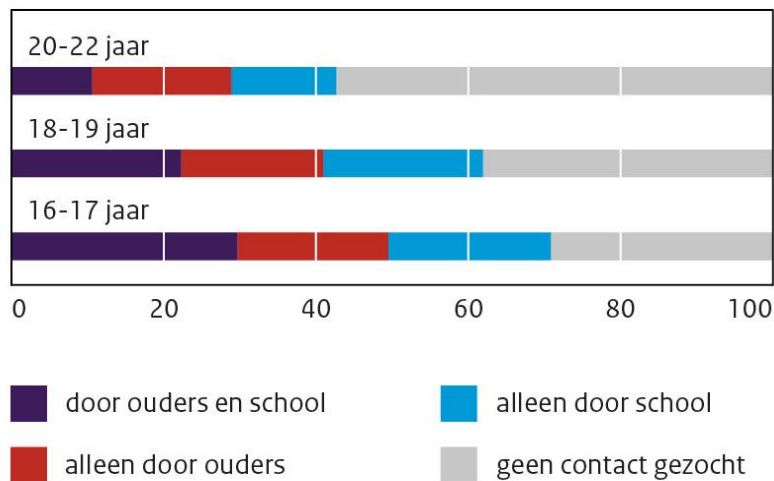
ouderavonden

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 4
Contact gezocht door ouders en school, mbo,
naar leeftijd van de student^a, 2012
(in procenten)

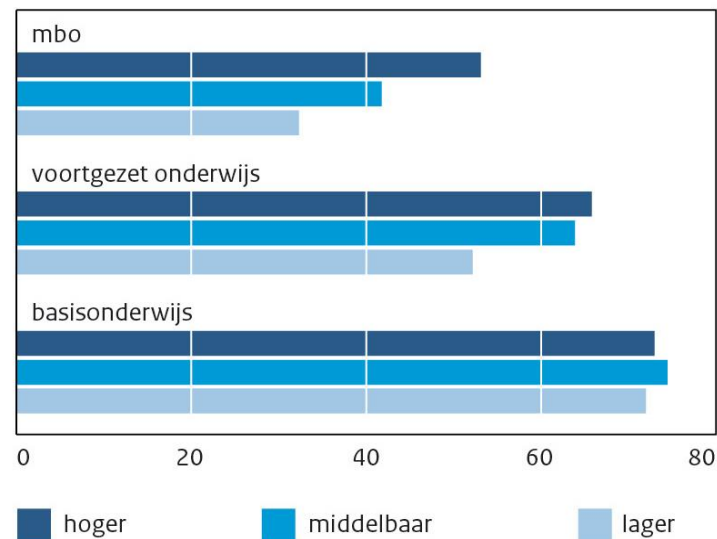
a In het mbo ouders van studenten t/m 22 jaar.

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 3

Ouders die zelf contact zoeken met de school,
naar onderwijssector^a en opleidingsniveau, 2012
(in procenten)

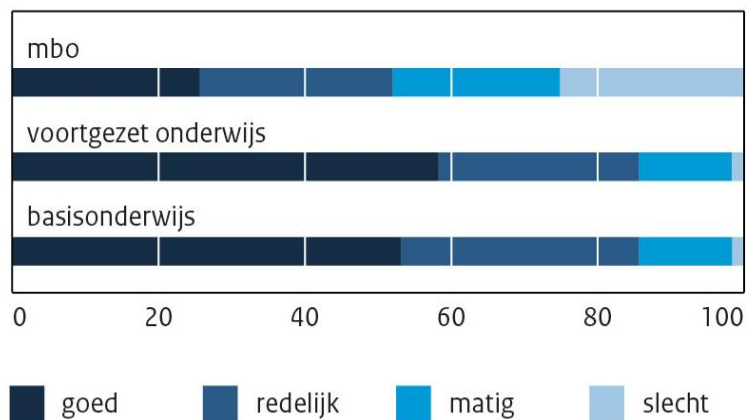
a In het mbo ouders van studenten t/m 22 jaar.

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 5

Oordeel over de informatie van de school over de leervorderingen van het kind, naar onderwijssector^a, 2012 (in procenten)

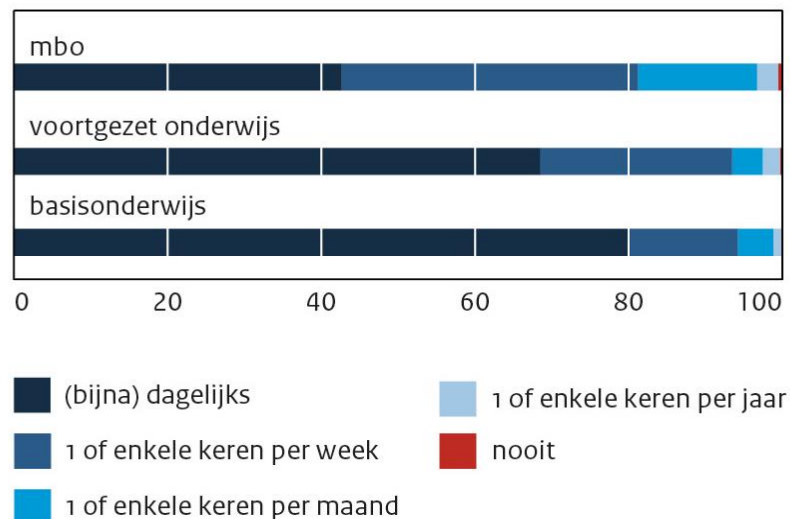
a In het mbo ouders van studenten t/m 22 jaar.

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 6

Frequentie waarin ouders met hun kind praten over hoe het gaat op school, naar onderwijs-sector^a, 2012 (in procenten)

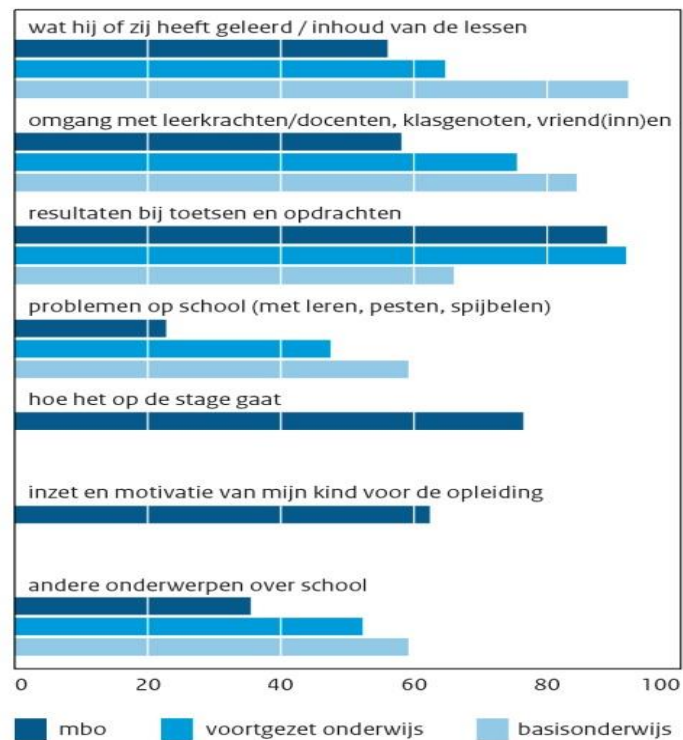
a In het mbo ouders van studenten t/m 22 jaar.

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 7

Onderwerpen waarover ouders praten met hun kind, naar onderwijssector^a, 2012 (in procenten)^b

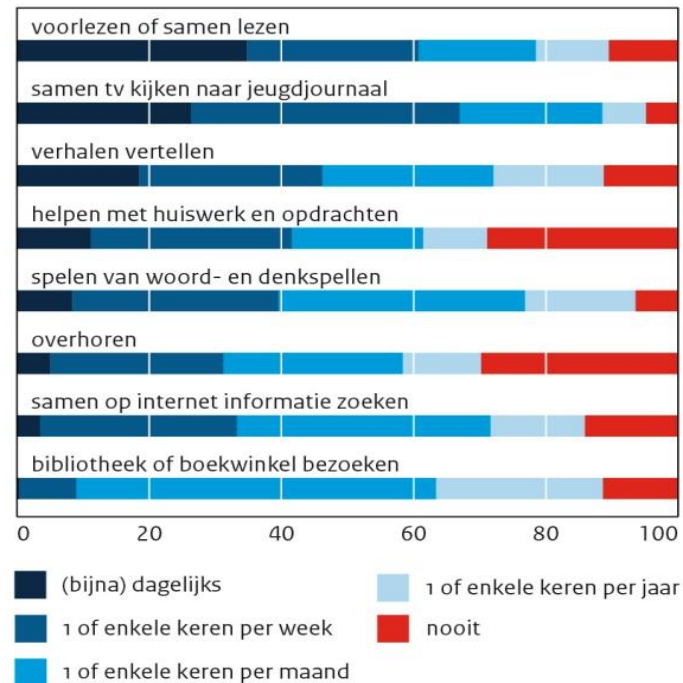
a In het mbo ouders van studenten t/m 22 jaar.

b Meerdere antwoorden mogelijk.

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 9
Frequentie van educatieve activiteiten van
ouders met hun kind in het basisonderwijs, 2012
(in procenten)

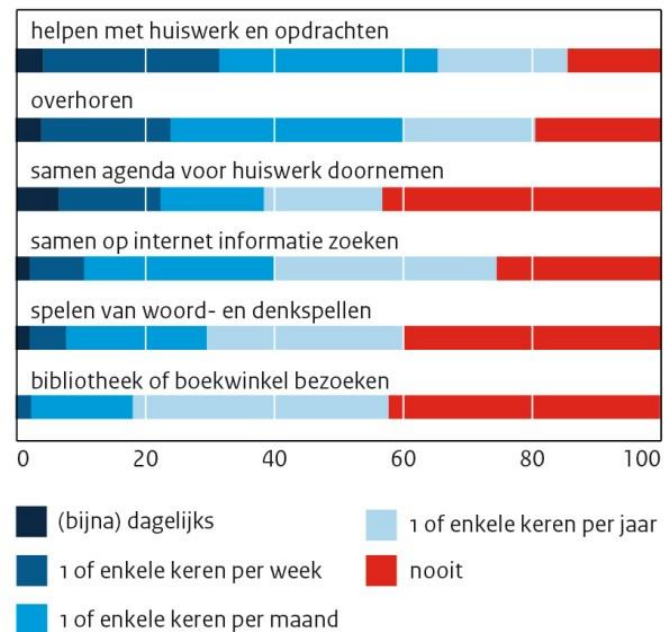

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 10

Frequentie van educatieve activiteiten van ouders met hun kind in het voortgezet onderwijs, 2012 (in procenten)

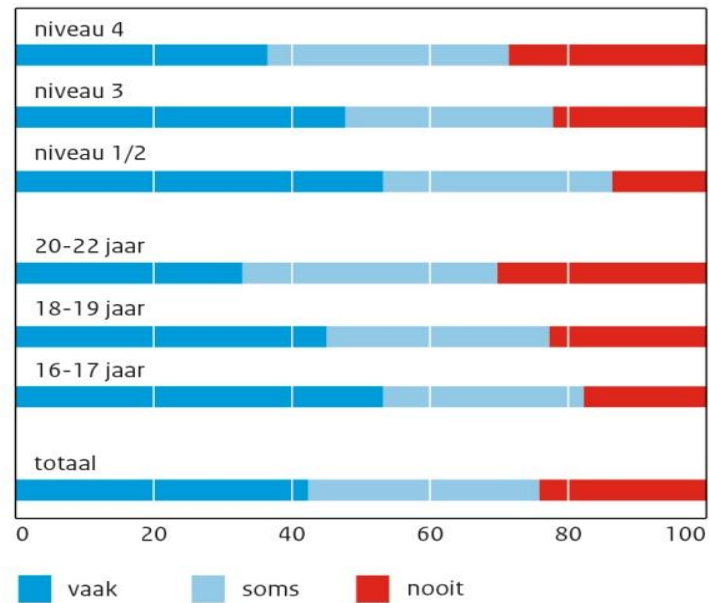

Bron: SCP (EOB'12)

Figuur 11

Frequentie waarin ouders er op letten dat hun kind alle lessen volgt en niet spijbelt, mbo^a, naar leeftijd en onderwijsniveau van het kind, 2012 (in procenten)

a In het mbo ouders van studenten t/m 22 jaar.

Bron: SCP (EOB'12)

Wat de samenwerking lastig kan maken

- Echtscheiding
- Ouders beheersen Nederlandse taal onvoldoende
- Leeftijds/opleidingsverschil ouders – leerkrachten
- Problemen in het gezin ('enmeshed families', multiproblem families)
- Afstand opvoedingsidealen – school/onderwijsdoelen
- 'Druk, druk, druk....'
- Weinig ervaring/kennis rol ouders bij leerkrachten

Hoe de leerkracht naar de ouders kijkt ...

Meestal

** 'Ze doen het gewoon goed...' (maar kan beter)

Maar soms ook

- ❖ Te weinig betrokken: laagopgeleid, allochtoon
- ❖ Te veel betrokken: middelhoog/hogopgeleid, te hoge verwachting mogelijkheden kind
- ❖ Verkeerd betrokken: wel geld, geen tijd – kopen ondersteuning aan, verwachten hoge prestaties

Wat te doen?

- ❖ Belang kind: veilige school – leuke klas – goede resultaten
gezamenlijke verantwoordelijkheid
ouders/leerkrachten/school
- ❖ Onderzoek: minder verschil in opvattingen dan in gedrag
 - Maak afspraken over verwachtingen over en weer
 - Spreek procedure af in geval van meningsverschil
 - Ouders steunen leerkrachten – zij respecteren de ouders
- ❖ Kijk als school niet naar tevredenheid, maar naar ontevredenheid, kritiek en conflict
- ❖ Houd 'ouder-uitval' in de gaten!

Voortijdig schoolverlaters

2001/2 - 5,5% (71.000)

2011/12 - 2,7% (36.250)

2014/15 - (1,8) (25.000)

Beste prestatie (2005/6 – 2011/12)

– Kop van NH 4,7% → 2,6% (-44%)

‘Slechtste’ prestatie (2005/6 – 2011/12)

– Achterhoek 3,4% → 2,9% (-13%)

VSV'ers in het MBO en het VO

MBO 2005/6 - 9,3%

2011/12 - 6,9%

VO 2005/6 - 1,7%

2011/12 - 0,9%

18 - 0,7%

18+ - 6,9%

Autochtoon - 2,2%

Allochtoon (N.W. - 4,7%)
(Ned.Ant. - 6,3%)

(Niet) VSV'ers en verdenking van misdrijf

	VSV-ers	Niet-VSV-ers
• Nederland	20,6%	3,8%
• VO	13,5	1,9
• MBO	23,4	8,3
> MBO-niveau	33,6	24,7
❖ VSV-ers verdacht	8620	
❖ Niet-VSV-ers verdacht	48760	

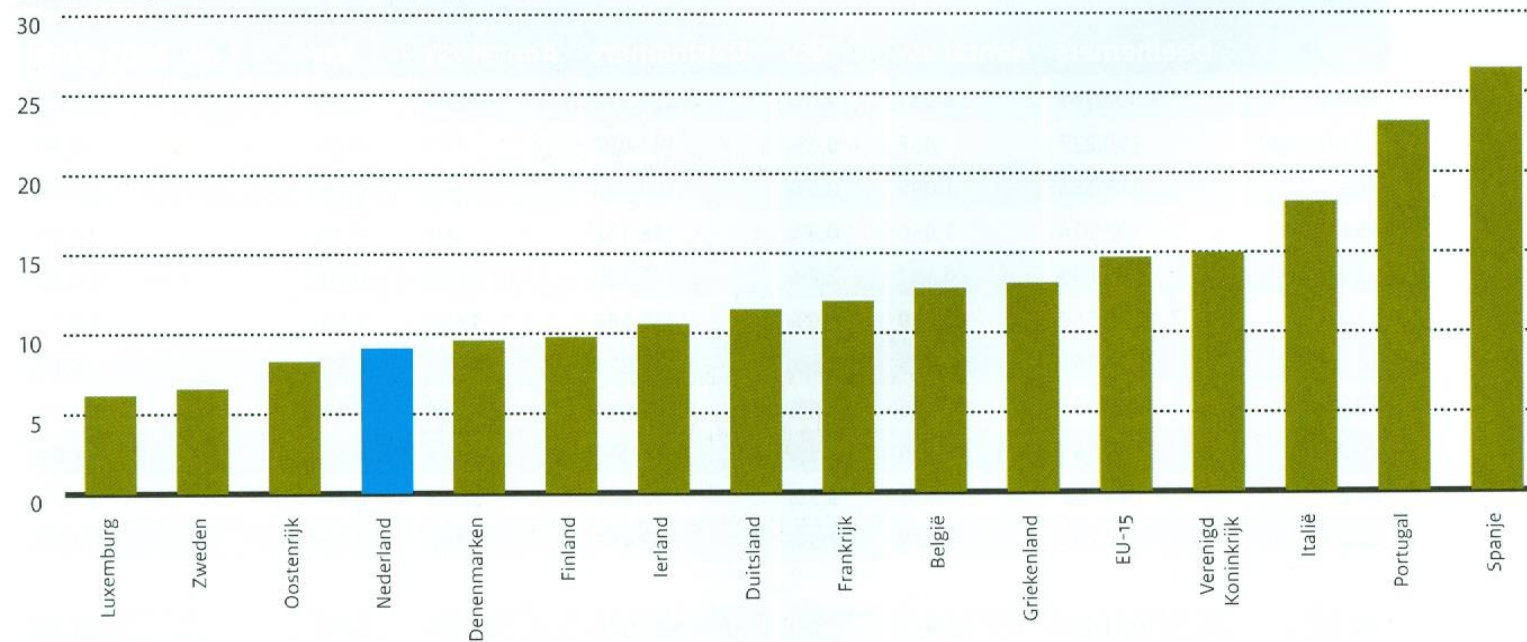
Jeugdwerkloosheid en startkwalificatie

	M. met start	M. zonder	V. met start	V. zonder
2006	7,5%	13,8%	7,5%	17,4%
2009	10,9	18,0	7,9	17,9
2011	7,9	14,9	7,6	14,1

Figuur 14: percentage van de totale groep vsv'ers in de EU-15 in 2011

Bron: Eurostat, 2012

¹ Bron: CBS, 20 december 2012

² Bron: CBS, Jaarboek jaarcijfers (2012), gegevens over jongeren in 2009

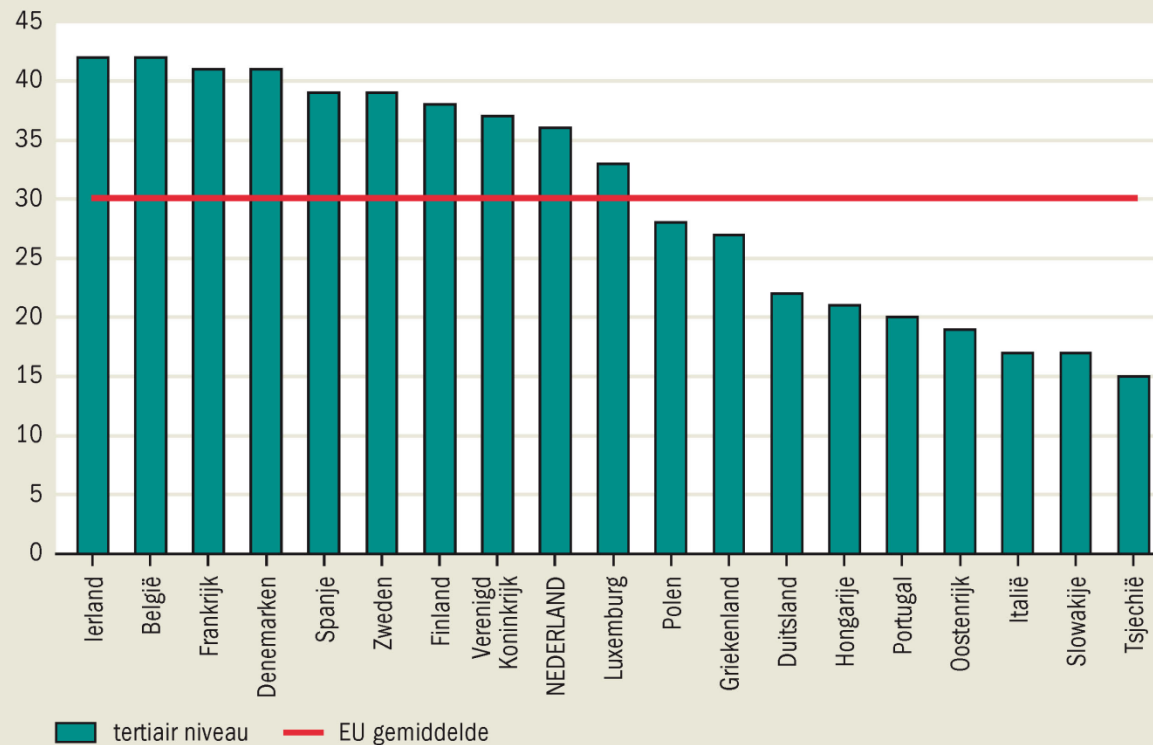
³ Bron: Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, Barometer december 2012

⁴ De landen in de Europese Unie in 2000.

Figuur 5.7

Bevolking van 25-34 jaar met een hoog opleidingsniveau,^a EU-landen, 2006 (in procenten)

a In Nederland is dit een opleiding op hbo- of universitair niveau.

Bron: OECD (2008) SCP-bewerking

Netto arbeidsparticipatie naar opleidingsniveau 2010

❑ Laag opgeleid	47,2%
❑ Middelbaar	70,9%
❑ Hoog opgeleid	83,5%
NL. totaal (15-64 jr.)	67,1% (M. 74,4; V. 59,7)

Laag opgeleid

Beroepsbevolking 18-65 jr. (2006)

- 24% laag opgeleid
 - 19% VMBO-niveau
 - 5% basisschool
- Banen: 31% laaggeschoold niveau
- Aandeel daalt, aantal niet
Constante behoefte

Aandeel instromers hoger onderwijs t.o.v. totaal 18-20 jr.

		1995	2009/10 (2)
Autochtonen	M	44%	55%
	V	46%	61%
Turken	M	20%	41%
	V	12%	50%
Marokkanen	M	17%	40%
	V	14%	54%
Surinamers	M	30%	52%
	V	36%	63%

Werken onder of boven opleidingsniveau, 1993/2008 (18-64 jr. 12 uur werk per week)

	1993	2008
<u>Onder</u>		
VBO/MAVO	11%	16%
HAVO/VWO/MBO	23	24
HBO	24	26
Universiteit	27	39
<u>Boven</u>		
Basis	76%	69%
VBO/MAVO	35	31
HAVO/VWO/MBO	13	12
HBO	7	8